

Svar till: s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till s.sof@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2025/00629

Remiss av promemorian Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Om FSS

Föreningen Sveriges socialchefer (FSS) är en partipolitiskt obunden förening som företräder cirka 400 socialchefer i landet. Föreningen verkar utifrån den professionella kunskapen hos sina medlemmar och med syftet att bidra till utvecklingen av den svenska välfärden och en kunskapsbaserad socialtjänst.

Sammanfattning

FSS avstyrker förslaget om att införa en jobbpremie i enlighet med promemorian. Vi anser inte att förslaget i sin nuvarande form svarar mot de behov som finns hos den målgrupp som är aktuella för ekonomiskt bistånd. Förslaget bygger på en förenklad problembild där ekonomiska incitament antas vara avgörande för att individer ska kunna lämna försörjningsstöd.

FSS menar att hinder för självförsörjning i huvudsak handlar om bristande förutsättningar – som låg utbildningsnivå, bristande språkkunskaper, ohälsa och svag etablering på arbetsmarknaden – snarare än avsaknad av ekonomiska drivkrafter.

Det finns inga belägg för att tidigare liknande insatser haft positiv effekt på sysselsättning. Förslaget riskerar snarare att skapa ytterligare komplexitet i bidragssystemen, utan att bidra till långsiktiga lösningar.

FSS synpunkter

1. Fel problembild

FSS menar att promemorian utgår från en antagande om att biståndsmottagare har låg motivation till arbete på grund av ekonomiska incitament. Detta antagande saknar stöd i forskning och i professionens erfarenhet.

Människor som lever med ekonomiskt bistånd gör det oftast som en konsekvens av svåra strukturella och individuella hinder. Det handlar om brist på utbildning, språksvårigheter, ohälsa, social utsatthet eller kombinationer därav. För dessa grupper spelar en mindre tillfällig ekonomisk ersättning mycket liten roll.

2. Inga belägg för effekt

Utvärderingar från både Sverige och andra länder visar att liknande incitamentsbaserade stödmodeller inte haft önskad effekt på sysselsättningen bland biståndsmottagare. Det gäller till exempel den befintliga jobbstimulansen, som enligt IFAU:s rapport 2025:7 visat sig ha liten betydelse för individers övergång till arbete.

FSS anser därför att nya stödformer måste bygga på annan logik än ekonomisk stimulans och i stället fokusera på långsiktigt stöd till egenmakt, kompetensutveckling och hälsa.

3. Komplexitet och administrativ börda

Jobbpremien riskerar att öka komplexiteten i redan svåröverblickbara bidragssystem. Den föreslagna parallelliteten med jobbstimulansen – i stället för att reformera den – skapar ytterligare administrativa utmaningar för såväl kommuner som mottagare.

FSS vill understryka vikten av enkelhet, tydlighet och tillit i utformning av stöd. Det är särskilt viktigt för grupper som redan befinner sig i utsatthet.

4. Alternativa vägar till självförsörjning

FSS ser ett mycket större värde i att staten satsar på att bygga ut kommunernas arbetsmarknadsinsatser, språkutbildningar, psykosocialt stöd och andra aktiva insatser som adresserar orsakerna till långvarigt biståndsmottagande.

Satsningar på exempelvis arbetsförberedande insatser i kombination med hälsofrämjande insatser och stöd till utbildning ger bevisligen bättre resultat för självförsörjning än generella ekonomiska incitament.

5. Om förslaget ändå införs

Om staten ändå väljer att gå vidare med en jobbpremie anser FSS att Försäkringskassan bör vara ansvarig myndighet. Det minskar risken för ytterligare belastning på socialtjänstens redan pressade organisation.

Vi instämmer även i att premien måste utvärderas noggrant och att en eventuell framtida permanentning av stödet endast bör ske om mätbara effekter kan påvisas.

Avslutning

FSS avstyrker förslaget om jobbpremie i dess nuvarande form. Det riskerar att skapa en ny, ineffektiv stödform som inte bidrar till faktisk självförsörjning, utan i stället komplicerar ett redan komplext bidragssystem.

Vi efterlyser i stället en reforminriktad politik som fokuserar på strukturella lösningar, stöd till socialtjänstens arbetslinje och långsiktig kompetensförsörjning.

För Föreningen Sveriges socialchefer (FSS)

Monica Persson
Ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärden. Vi bedriver påverkansarbete inom socialpolitiska frågor, bland annat genom den årliga konferensen Socialchefsdagarna.